EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 14.10.2021
COM(2021) 632 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izdaji izvoznih dovoljenj za leto 2020 v skladu z Uredbo o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje

1. Uvod

Cilj Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje[1], je v državah zunaj EU preprečevati smrtno kazni na eni strani ter mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje na drugi strani. Razlikuje med:

— blagom, ki je neločljivo povezano z zlorabo in se z njim nikakor ne sme trgovati (Priloga II), ter

— blagom, ki ima lahko zakonit namen, na primer oprema za kazenski pregon (Priloga III), in blagom za terapevtske namene (Priloga IV).

Za trgovino z blagom iz prilog III in IV veljajo nekatere omejitve.

Člen 26(3) Uredbe določa, da morajo države članice pripraviti javno letno poročilo o svojih dejavnostih. Poročilo mora vsebovati podatke o številu prejetih vlog, o blagu in državah, obravnavanih v teh vlogah, ter o odločitvah glede teh vlog. Člen 26(4) določa, da mora Komisija pripraviti letno poročilo, v katerem so vsebovana letna poročila o dejavnostih, ki so jih objavile države članice, in ga objaviti.

To poročilo Komisije vsebuje informacije o dejavnostih držav članic v zvezi z izdajo dovoljenj za izvoz blaga v letu 2020[2], ki bi se lahko uporabilo za mučenje ali smrtno kazen.

Vse države članice so poročale o številu izvoznih dovoljenj, izdanih in zavrnjenih v skladu s členoma 11(1) in 16(1), ter o blagu in namembnih državah, na katera se nanašajo. V nekaterih primerih so pristojni organi v državah članicah poročali tudi o številu ali količini blaga, za katero so bila izdana izvozna dovoljenja, in kategorijah končnih uporabnikov, ki jim je bilo to blago dobavljeno.

Dovoljenja na podlagi Uredbe (EU) 2019/125

Člena 11(1) in 16(1) Uredbe zahtevata dovoljenje za izvoz[3] blaga iz Priloge III oziroma Priloge IV.

V Prilogi III je našteto določeno blago, ki bi se lahko uporabilo za mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje. Blago iz Priloge III se uvršča pod naslednje razdelke: blago, zasnovano za obvladovanje oseb; orožje in naprave, zasnovani za obvladovanje nemirov ali za samozaščito; orožje in oprema za razširjanje kemičnih snovi za onesposobitev ali dražilnih kemičnih snovi, ki se uporabljajo za obvladovanje nemirov ali za samozaščito, ter nekatere sorodne snovi.

V Prilogi IV so naštete nekatere kemikalije, ki bi se lahko uporabljale za

(1) UL L 30, 31.1.2019, str. 1.

(2) To poročilo ne zagotavlja informacij o tem, kako izvozniki uporabljajo splošno izvozno dovoljenje Unije v skladu s Prilogo V k Uredbi za izvoz blaga iz Priloge IV.

(3) Člen 2(d) Uredbe opredeljuje „izvoz“ kot „vsak premik blaga iz carinskega območja Unije, vključno s premikom blaga, za katerega se zahteva carinska deklaracija, in s premikom blaga, potem ko je to bilo skladiščeno v prosti coni v smislu Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta“.

vbrizganje smrtonosnega odmerka.

Za izvoz blaga iz Priloge IV je treba pridobiti dovoljenje od pristojnih organov zadevne države članice iz Priloge I k Uredbi, razen kadar se za njegov izvoz uporablja splošno izvozno dovoljenje Unije iz Priloge V.

Izvoz v namembne države, navedene v splošnem izvoznem dovoljenju Unije, se običajno lahko opravi, ne da bi bilo treba pridobiti individualno ali globalno dovoljenje, ki ga izda država članica. Pri tem se je država nečlanica EU doslej načeloma vključila v Prilogo V, če je ratificirala ustrezni mednarodni sporazum z zavezo o odpravi smrtne kazni za vsa kazniva dejanja. Kar zadeva države, ki niso članice Sveta Evrope, mora zadevna država brez pridržkov ratificirati drugi fakultativni protokol k Mednarodnemu paktu o državljanskih in političnih pravicah (MPDPP).

Če pa obstaja utemeljen sum glede izvoznikove zmožnosti za izpolnjevanje pogojev dovoljenja ali zakonodaje o nadzoru izvoza, lahko pristojni organ izvozniku prepove uporabo splošnega izvoznega dovoljenja Unije.

Člen 20(2) Uredbe (EU) 2019/125 določa, da je izvozno dovoljenje, ki ga izda država članica, lahko individualno dovoljenje (dovoljenje za izvoz enemu končnemu uporabniku ali prejemniku v državi nečlanici EU) ali globalno dovoljenje (dovoljenje za izvoz enemu ali več natančno določenim končnim uporabnikom ali distributerjem v eni ali več natančno določenih državah nečlanicah EU)[4].

Členi 3, 4 in 5 Uredbe prepovedujejo izvoz, uvoz oziroma tranzit blaga iz Priloge II. Pristojni organi lahko odobrijo odstopanje od prepovedi, vendar le, če se dokaže, da bo zadevno blago zaradi svojega zgodovinskega pomena uporabljeno izključno za namene javne razstave v muzeju (v državi nečlanici EU ali, v skladu s členom 4, v državi članici).

2. Izdana in zavrnjena dovoljenja

Za leto 2020 je bilo skupno sporočenih 247 dovoljenj, izdalo pa jih je 11 držav članic. Druge države članice so Komisijo obvestile, da niso prejele nobene vloge za dovoljenje v skladu z Uredbo.

Ker opredelitvi individualnega dovoljenja in globalnega dovoljenja iz člena 2 Uredbe ne vsebujeta kvantitativnega elementa, iz navedenega števila izdanih dovoljenj ni mogoče sklepati o številu ali količini blaga, na katero se ta dovoljenja nanašajo. Informacije, ki jih države članice predložijo Komisiji, običajno tudi ne razlikujejo med individualnimi dovoljenji in globalnimi dovoljenji.

V skladu z Uredbo morajo pristojni organi preveriti, ali pri izvoznem dovoljenju obstajajo znaki, da bi se blago v primeru izvoza lahko uporabilo za mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje (Priloga III) ali za izvršitev smrtne kazni (Priloga IV). Zato člen 20(8) Uredbe določa, da mora pristojni organ prejeti „popolne informacije, zlasti o končnem uporabniku, namembni državi in končni uporabi blaga“.

[4] Člen 2(p) v celoti opredeljuje pojem „individualno dovoljenje“. Člen 2(q) v celoti opredeljuje pojem „globalno dovoljenje“.

Države članice so poročale, da so v letu 2020 zavrnile 23 vlog za izvozno dovoljenje. Sporočeni primeri zavrnitve so se nanašali na nekatere načrtovane posle s strankami v Alžiriji, Andori, Braziliji, Kamerunu, Čilu, na Kitajskem, v Hongkongu, Iraku, Maleziji, na Filipinih, v Saudovi Arabiji, na Tajskem, v Ugandi, Združenih arabskih emiratih in Vietnamu. V nedovoljene posle je bilo vključeno predvsem blago iz oznake 3.1 Priloge III[(5)]. Nekatere zadevajo blago, našteto pod oznakami 1.1[(6)] (Saudova Arabija), 2.1[(7)] (Alžirija), 3.4[(8)] (Hongkong, Tajska) in 3.6[(9)] (Irak) Priloge III. Pri načrtovanem izvozu v Malezijo je šlo za blago, navedeno v Prilogi IV pod oznako 1.1(d) (*pentobarbital natrijeva sol*). Drugi predvideni izvoz v Hongkong se je nanašal na blago, navedeno v Prilogi IV pod oznako 1.1 (*Druga anestetična sredstva barbiturati s kratkoročnim ali srednjeročnim delovanjem*).

Členi 3, 4 in 5 Uredbe prepovedujejo izvoz, uvoz oziroma tranzit blaga iz Priloge II. Uredba omogoča, da pristojni nacionalni organi odobrijo odstopanje od prepovedi, vendar le, če se dokaže, da bo zadevno blago zaradi svojega zgodovinskega pomena uporabljeno izključno za namene javne razstave v muzeju (v državi nečlanici EU ali, v skladu s členom 4, v državi članici). Pristojni organi so sporočili, da takih odstopanj leta 2020 niso odobrili.

Priloga 1 k temu poročilu vsebuje informacije o številu izvoznih dovoljenj, ki so jih pristojni nacionalni organi izdali v letu 2020, razčlenjenih po kategorijah blaga (prilogi III in IV k Uredbi). Izvoz na podlagi splošnega izvoznega dovoljenja Unije (Priloga V) ni vključen v informacije o številu izdanih dovoljenj.

Priloga 2 vsebuje informacije o številu sporočenih izvoznih dovoljenj in zavrnitev po kategorijah blaga (prilogi III in IV).

Priloga 3 vsebuje informacije o številu odobrenih in zavrnjenih vlog v obdobju 2017–2020.

Priloga 4 vsebuje informacije o številu sporočenih izvoznih dovoljenj, ki so jih izdale države članice.

Priloga 5 vsebuje informacije o najpogosteje sporočenih namembnih državah dovoljenega izvoza.

Priloga 6 vsebuje povzetek informacij, ki jih je Komisija prejela o končni uporabi dovoljenega izvoza v letu 2020.

Prilogi 7 in 8 vsebujeta pregled blaga, za katero so bila izdana izvozna dovoljenja, ter namembnih držav in sporočene končne uporabe tega blaga.

([5]) Blago, navedeno v Prilogi III pod oznako 3.1: prenosno orožje in oprema za sproščanje odmerka kemične snovi za onesposobitev ali dražilne kemične snovi.

([6]) Blago, navedeno v Prilogi III pod oznako 1.1: okovi in verige za vklenitev več oseb (razen navadnih lisic).

([7]) Blago, navedeno v Prilogi III pod oznako 2.1: električni pendreki.

([8]) Blago, navedeno v Prilogi III pod oznako 3.4: zmesi, ki vsebujejo najmanj 0,3 mas. % PAVA ali OC in topilo (solzivec).

([9]) Blago, navedeno v Prilogi III pod oznako 3.6: fiksna ali namestljiva oprema za razširjanje agensov za onesposobitev ali dražilnih agensov, ki zajema široko območje.